

بررسی رابطه مؤلفه‌های فرهنگی با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در میان دانشجویان

زهرا دستغیب شیرازی

دکتری مدیریت رسانه، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

محمد دادگران

دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه صدا و سیما (نویسنده مسئول). mohammaddadgaran@yahoo.com

نسیم مجیدی قهرودی

استادیار گروه ارتباطات اجتماعی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

ندا سلیمانی

استادیار گروه ارتباطات، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، آذربایجان شرقی، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: در این مقاله قصد داریم تا مؤلفه‌های فرهنگی موثر بر بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در میان دانشجویان را به طور اختصاصی بررسی نماییم.

روش پژوهش: کاربردی و نوع داده‌ها تلفیقی (کمی و کیفی) نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع پیمایشی - همبستگی، روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و ابزار گردآوری داده‌ها مطالعات کتابخانه‌ای و روش میدانی شامل یک پرسشنامه محقق ساخته بوده است بدین منظور از رویکرد کمی و روش پیمایش استفاده کردیم. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش کمی، پرسشنامه استاندارد، محقق ساخته و مورد تایید خبرگان شامل ۴۰ سوال است که در نمونه‌ای متشکل از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی قرار گرفت پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ تایید شد.

یافته‌ها: یافته‌ها از برازش خوب الگوی ساختاری با داده‌های جامعه آماری برخوردار بود و الگوی مذکور تبیین مناسبی در جامعه آماری داشت.

نتیجه‌گیری: از ۵ بعد مورد بررسی تنها وجود ارتباط معنادار میان فرهنگ کتابخوانی و بروز بی‌موبایل‌هراسی مشاهده گردید و در دیگر عوامل این رابطه مشاهده نشد. همچنین در بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان و سن، جنسیت و تحصیلات آنها، مشخص شد که بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان مستقل از همه موارد مذکور است.

کلید واژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی، تلفن هوشمند، هراس، بی‌موبایل‌هراسی، دانشجویان.

مقدمه

از و ترتیب ۲۰۱۸؛ مندوزا و همکاران ۲۰۱۸).

به گفته‌ی مارشال مک لوهان (۱۹۷۰) «رسانه‌های امروزی که بشر به طور روزانه با آن سرو کار دارد همزمان از یک نعمت و یک آفت برخوردار است». او معتقد بود «رسانه‌ها درعین حال که اطلاعات را برای گروه‌های بزرگ و بزرگ‌تری از مردم فراهم و قابل دسترس‌تر می‌سازند، اما احساس کلی‌ای از بیگانگی و "ناشناخته بودن" در مردم ایجاد می‌کنند». بی‌تردید دنیای رسانه‌ای شد امروزی ما شمشیری دو لبه است. "ناشناخته بودن" و "شخصیت‌زدایی" که چند دهه‌ی پیش مک لوهان درباره‌ی شان هشدار می‌داد، ظاهراً فراگیر شده‌اند و درعین حال هر روز افراد بیشتری به اطلاعات دسترسی پیدا می‌کنند. (دانسی، ۱۳۸۷).

اهمیت این مساله منجر به آن گشته است که تأثیرات متقابل عوامل مختلف همچون عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... مورد توجه پژوهشگران قرار گیرد. در این میان تأثیرات فرهنگی تلفن همراه بر مناسبات فردی و اجتماعی آن قدر برجسته و قابل اعتنا است که برای جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و محققان، عرصه‌های پژوهشی تازه‌ای فراهم آورده است. هرگونه تأثیر منفی استفاده از تلفن همراه خواه ناخواه به مقوله فرهنگ باز می‌گردد. (عسکری، ۱۳۹۶) عوامل مختلف فرهنگی همچون کتابخوانی، احترام به ارزش‌های فرهنگی، ارتباطات خانوادگی، احترام به بزرگترها، حفظ آداب و رسوم فرهنگی می‌توانند بر مقوله بی‌موبایل هراسی موثر باشند.

بیان مسئله

فناوری‌های ارتباطی در حال تغییر زندگی ما هستند و تلفن همراه یکی از پرکاربردترین وسیله‌های ارتباطی جهان امروز نوع و سبک زندگی بشر را تحت تأثیر خود قرار داده است؛ این ابزار ارتباطی با ورود گوشی‌های هوشمند از سویی با فراهم آوردن امکانات چند رسانه‌ای همچون؛ قابل برنامه‌ریزی بودن اطلاعات، انتخابی بودن

جهان امروز بی‌هیچ شبهه، جهان ارتباطات است. تحول جوامع در این جهت نه پیوسته که گسسته و جهشی است. به عبارتی دیگر جهان ارتباطات در امتداد دوره‌های پیشین تاریخ حیات بشری تکوین نیافته بلکه خود دنیایی خاص، متمایز و جهش یافته است. ارتباطات هرچند مزیت‌های فراوانی را به دلیل کاربردهای متنوع از ابزارهایی همچون تلفن‌های هوشمند (موبایل‌های هوشمند) و سطحی از اثربخشی و کارایی که کاربران در طول دهه اخیر تجربه کرده‌اند، داشته است اما این ابزارها از جایگاه اصلی کارکرد خود فاصله گرفته و به جعبه ابزار پاسخ به نیازهای اجتماعی، اقتصادی، تفریحی و تعاملی روزمره مبدل گشته است. از طرفی با توجه به همین کارکرد و سطحی از وابستگی که در طول زمان نسبت به موبایل بوجود آمده است، آن را به نیازی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است. به طوری که تحقیقات و سوابق بررسی‌های مربوط به این موضوع نشان می‌دهد که در زمان همراه نداشتن موبایل، افراد احساس اضطراب و درماندگی می‌کنند، در توانمندی‌های روزمره از جنبه دستیابی به اطلاعات، یادگیری و کسب آگاهی در موارد ضروری احساس ضعف می‌کنند (لین و همکاران، ۲۰۱۸)؛ در مسیریابی دچار تردید می‌شوند؛ در موارد نیاز به ارتباط فوری دچار تشویش می‌شوند؛ همچنین با توجه به وابستگی مشاغل اخیر به فناوری‌هایی نظیر وب سایت‌های اطلاع رسانی و پشتیبانی، بررسی دوربین‌های امنیتی محل کار، پاسخ به مشتریان و امور تجاری آنلاین مدیران و کارکنان نیز به اهمیت همراه داشتن موبایل افزوده است و به همین تناسب نیز، همراه نداشتن این ابزار به هراس و بیم افراد منجر می‌شود؛ کارشناسان، این پدیده را از منظر علمی بی‌موبایل هراسی نام نهاده‌اند که سطحی از اختلال و فوبیا در حوزه احساس اضطراب دسترسی آنی به رسانه و تکنولوژی تلقی شده است (گزگین و همکاران ۲۰۱۸؛

۲۰۱۸، سیلیک ۲۰۱۸، پرفتین و پاکپور ۲۰۱۸، اکبری و همکاران ۱۳۹۸، حمیدی و الیاسی، ۱۳۹۸).

در این مقاله قصد داریم تا تاثیر مؤلفه‌های فرهنگی مذکور را بر بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در میان دانشجویان بررسی نماییم.

مبانی نظری پژوهش

تلفن همراه یکی از این ابزارهای بسیار مهم اجتماعی می‌باشد و به یک همراه واقعی افراد بخصوص در خارج از محل زندگی تبدیل شده است. هر چند که موبایل و کاربردهای مفید تلفن‌های همراه بر کسی پوشیده نیست، اما مسائل و مشکلاتی را نیز با خود به همراه داشته‌اند. واقعیت آن است که موبایل و دلبستگی به آن نه تنها حوزه‌ی تفکر و احساسات ما را تحت تاثیر قرار داده، بلکه تاثیری عمده بر رفتارهای اجتماعی ما نیز داشته است. این تاثیر را به کرات در زندگی روزمره شاهد هستیم.

اهم نظریاتی که در تحقیق حاضر مبنای طرح سوالات و تعمق در پاسخ‌ها قرار گرفته‌اند به شرح زیر می‌باشند:

نظریه دلبستگی از جمله نظریاتی است که در پدیده بی‌موبایل‌هراسی قابل بسط و تبیین می‌باشد این نظریه به علت نقشی که برای رویدادهای دوران کودکی و محرومیت مادرانه در ایجاد رفتار مجرمانه قائل است، جایگاه خاصی در بین نظریه‌هایی دارد که به تبیین رفتارهای بزهکارانه ناشی از دلبستگی پرداخته‌اند. در نظریه دلبستگی همواره بر دو نکته تاکید شده است: اول این که رابطه گرم، نزدیک و پیوسته مادر (یا جانشین دایم وی که می‌تواند شامل هر فرد یا ابزار و عادات باشد) با کودک برای سلامت روانی‌اش ضروری است و دوم این که جدایی از مادر و یا طرد شدگی از سوی وی در اغلب بزهکاران دیده می‌شود. اینزورث و همکاران (۱۹۷۸) در بررسی‌های خود به این نتیجه رسیدند که هدف اصلی سیستم دلبستگی، رسیدن به احساس ایمنی

پذیرش ارتباطات، انتخابی بودن دسترسی یا عدم دسترسی، نماد ارتباط همه جا حاضر، اشتراک اطلاعات خود با دیگران، انتخاب بالاترین نظر و ایده، تسریع در سازماندهی فعالیت‌های مفید سیاسی و اجتماعی، افزایش سرعت در فرایند آموزش، استفاده‌های چند منظوره رسانه‌ای، گوش دادن به رادیو، تماشای فیلم، گوش دادن به موسیقی، ورود به جهان اینترنت و اطلاع از آخرین رویدادهای جهان از طریق دنیای بدون مرز، تعداد کاربرانش را در سراسر جهان افزایش می‌دهد از جنبه‌ای دیگر به دلیل دسترسی فراوان افراد به آن و بخاطر استفاده مداوم و افراطی بعضی کاربرانش منجر به اختلال وابستگی بیش از حد به تلفن همراه و ترس از دست دادن آن «نوموفوبیا» یا بی‌موبایل‌هراسی شده است. (جوادی یگانه و همکاران ۱۳۹۱).

از آنجا که پذیرش و گستردگی تلفن همراه در جامعه ایرانی بسیار سریع اتفاق افتاده است. از طرفی تاکنون زمینه‌های تحقیق و پژوهش با موضوع بی‌موبایل‌هراسی اندک و یا کاربردی نبوده است بنابراین به دلیل افزایش کاربران گوشی‌های هوشمند در جامعه ایرانی و اثرات قابل ملاحظه آن در سطح جامعه مانند؛ انحراف ذهن فرد با خبرهای دروغین، کاهش تمرکز، تنهایی واقعی (حتی افسردگی)، دوستان مجازی مهمتر از دوستان واقعی، آسیب‌پذیری بیشتر فضای خصوصی زندگی و ... انجام بررسی همه جانبه جدی و علمی در خصوص این موضوع را طلب می‌کند (لین و همکاران، ۲۰۱۸).

یکی از مهمترین عوامل موثر بر پدیده بی‌موبایل‌هراسی عوامل فرهنگی است. مهمترین مولفه‌های عوامل فرهنگی عبارتند از ترویج فرهنگ کتابخوانی، ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی، حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان، تقویت ارزش‌های ریشه دار فرهنگی مانند احترام به بزرگ خانواده و ...، حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید. (لین و همکاران

گزینه‌های پیش روی فرد را در یک موقعیت معین و هم‌چنین نتایجی که با انتخاب هر کدام از گزینه‌ها حاصل می‌شود نشان می‌دهد (ویت و آلن، ۱۹۹۸).

اگر فناوری کنترل زندگی را به دست گرفته و برای ما تنش و استرس درست کرده، و یا ما را دچار مشکل مالی کرده باید در رابطه‌ی خودمان با فناوری تجدید نظر کنیم. این فناوری است که باید در خدمت ما باشد و نه بر عکس. نوموفوبیا یا بی‌موبایل هراسی یکی از این مسائل می‌باشد که لازم است ضمن بررسی و معرفی این پدیده عوامل موثر بر بروز آن از طرق آکادمیک شناسایی گردند. از این رو آشنایی با مفاهیم مربوطه که از گام‌های نخستین هر تحقیقی می‌باشد، لازم و ضروری است.

پیشینه پژوهش

تاکنون مطالعات مختلفی در رابطه با پدیده بی‌موبایل هراسی در داخل و خارج کشور انجام گرفته است، که البته این مطالعات از نظر تعداد معدود می‌باشند. در ذیل به برخی از این مطالعات و نتایج آنها اشاره می‌کنیم.

است و شخصی که دلبستگی نایمن دارد، راهبردهای خاصی را برمی‌گزیند تا به این هدف دست یابد (بابایی و همکاران، ۱۳۹۳).

نظریه مهم دیگر نظریه مصرف است. نظریه مصرف پاسخی بود به رویکردهای رفتارگرایی، ساختارگرایی، مارکسیسم و پدرسالاری که بر قدرت تولید مادی تأکید می‌کرد. از این منظر، رسانه‌ها مواد لازم برای ایجاد هویت، لذت و قدرت را می‌سازند. در نتیجه «مصرف کنندگان، تسخیرشدگان فرهنگ» نیستند، بلکه کاربران فعال و منتقد فرهنگ عامه‌اند. کردارهای مصرفی صرفاً بازتاب روندهای تولید نیستند یا نمی‌توان آنها را به چنین فرایندهایی تقلیل داد. کردارهای مصرف کنندگان سویه‌ای صرفاً اقتصادی ندارد، بلکه به رؤیاهای و تسلی‌ها، ارتباط و رویارویی، ایماژ و هویت مربوط می‌شود» (موریس و همکاران، ۲۰۰۷).

تیبات و کلی (۱۹۵۹) از بازی کلاسیک - ماتریس برآیند - استفاده کردند تا رفتار بشر در موقعیت‌های مختلف را تشخیص دهند. نظریه ماتریس برآیند چنان که در اقتصاد و ریاضیات مورد استفاده قرار می‌گیرد،

نام محقق	عنوان مقاله	سال انتشار	یافته‌ها	منبع
فاطمه اکبری، علی محمدرضایی و محمدآقا دلاورپور	رابطه نوموفوبیا با درگیری شناختی و عاملیت یادگیرنده‌های کاربر گوشی هوشمند	۱۳۹۸	از بین ابعاد چهارگانه نوموفوبیا، ابعاد ناتوانی در دسترسی به اطلاعات و ترس از دست دادن راحتی، پیش بینی کننده منفی درگیری شناختی هستند و ابعاد ترس از دست دادن راحتی و ناتوانی در برقراری ارتباط، پیشبینی کننده منفی عاملیت یادگیرنده‌ها است.	(اکبری و همکاران، ۱۳۹۸)
فاطمه حمیدی و فروزان الیاسی	اختلالات روانپزشکی همبود و عوامل روانشناختی مرتبط با نوموفوبیا	۱۳۹۸	یک ارتباط منطقی میان الگوی اختلالات روانپزشکی همبود و عوامل روانشناختی مرتبط با نوموفوبیا وجود دارد.	(حمیدی و الیاسی، ۱۳۹۸)
سعید عسگری و علی دلاور	بررسی رابطه میان الگوی مصرف موبایل و احساس بی‌موبایل	۱۳۹۶	نتایج این پژوهش نشان از وجود یک ارتباط منطقی میان الگوی مصرف و احساس بی‌موبایل هراسی داشته است	(عسگری و دلاور، ۱۳۹۶)

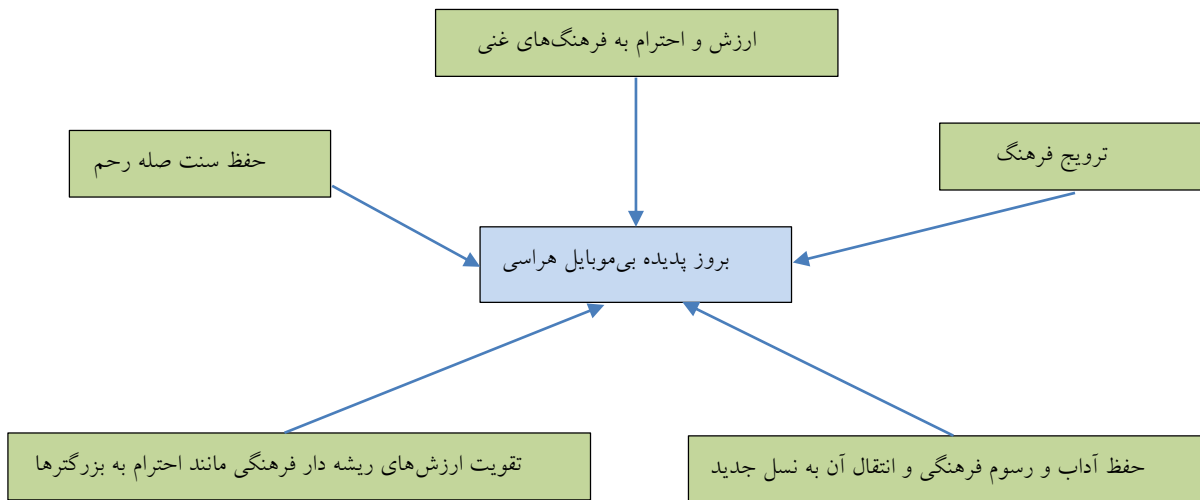
			هراسی در میان کاربران تلفن همراه کلانشهر تهران	
(لین و همکاران، ۲۰۱۸)	تلفن همراه سبب تغییرات شدید در ارتباطات اجتماعی شده است	۲۰۱۸	تغییرات اجتماعی ناشی از استفاده از تلفن همراه روی الگوهای ارتباط فردی شبکه‌های اجتماعی و ملاقات‌های چهره به چهره	لین، پرفتین و پاکپور
(سیلیک، ۲۰۱۱)	شناسایی شاخص‌های دلبستگی جمعی به تلفن همراه و تایید ارتباط شاخص‌های ارتباط دوستانه و کمپین‌ها و استفاده از تلفن همراه	۲۰۱۱	مطالعه دلبستگی جمعی به تلفن همراه به‌عنوان یک فناوری حاوی مدرنیته با تمرکز بر رابطه پویا	سیلیک

سایر مطالعات

جامعه مورد تحلیل قرار داده‌اند (وی و هوی لو ۲۰۰۶).
مطالعات فوق‌الذکر ادبیات لازم را در موضوع این
مقاله فراهم نمودند. همچنین از مجموعه عوامل مورد
بررسی در مطالعات فوق‌العوامل فرهنگی همچون ترویج
فرهنگ کتابخوانی، ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی
سنتی، حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در
خانواده و فامیل و دوستان، تقویت ارزش‌های ریشه‌دار
فرهنگی مانند احترام به بزرگ خانواده استخراج و تحت
مطالعه قرار گرفتند. در مجموع همچنان بر این ادعا
هستیم که بررسی عوامل مطروحه در این مطالعه بدیع
بوده و در مطالعات فوق‌مورد بررسی قرار نگرفته‌اند.

باند (۲۰۱۰) در پژوهشی قابلیت تلفن همراه برای
مدیریت و حفظ دوستی‌ها در زندگی روزمره را نشان
می‌دهد. سودراسترومه (۲۰۱۱) قابلیت‌های اجتماعی
تلفن همراه و توانایی ایجاد یک شبکه امن توسط تلفن
همراه را مورد پژوهش قرار داده است. (باند، ۲۰۱۰).
در پژوهشی دیگر واجسیمن، بیتمن و براون (۲۰۰۸)
نشان می‌دهند که تلفن همراه ابزاری برای حفظ ارتباط
مستمر با خانواده و دوستان است. (واجسیمن و
همکاران، ۲۰۰۸).
وی و هوی لو (۲۰۰۶) تلفن همراه را به عنوان

تسهیل‌کننده مهم روابط اجتماعی و عضویت سریع در
مدل مفهومی تحقیق

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق (برگرفته از ادبیات پژوهش)

سوالات تحقیق

بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

سوال اصلی

- تاثیر عوامل فرهنگی موثر در بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

فرضیه ۲: ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

سوال‌های فرعی

- تاثیر ترویج فرهنگ کتابخوانی بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

فرضیه ۳: حفظ سنت صلہ رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

- تاثیر ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

فرضیه ۴: تقویت ارزش‌های ریشه دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

- تاثیر حفظ سنت صلہ رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

فرضیه ۵: حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

- تاثیر تقویت ارزش‌های ریشه‌دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

روش پژوهش

این پژوهش به لحاظ روش کمی است و به لحاظ هدف اکتشافی است؛ چراکه به دنبال بررسی چالش‌های احتمالی ناشی از فراگیری پدیده "بی‌موبایل هراسی" در ایران است. روش گردآوری داده‌ها، اسناد و اطلاعات بصورت کتابخانه‌ای و میدانی می‌باشد. برای روش کتابخانه‌ای از مطالعه مستندات و تحقیقات صورت گرفته و مندرج در نشریات و پایگاه‌های علمی داخلی و

- تاثیر حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان چگونه است؟

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه ۱: ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز پدیده

از آن انجام تحلیل‌های آماری مورد نظر است. بنابراین می‌توان پایا بودن پرسشنامه را قبول نمود.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS انجام می‌شود و یافته‌های توصیفی و استنباطی با آزمون‌های پیرسون، رگرسیون و همبستگی بدست می‌آید.

یافته‌های پژوهش

پس از آنکه پرسشنامه محقق ساخته و استاندارد، با سوالاتی ساده و روان همسو با اهداف تحقیق طراحی شد، داده‌های جمع‌آوری شده بوسیله این پرسشنامه (مورد تایید اساتید) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، به طوری که ابتدا فراوانی‌های مربوط به پرسش‌های عمومی (اطلاعات فردی و شغلی) پرسشنامه مورد بررسی، تجزیه و تحلیل قرار گرفت سپس در بخش دوم، سوالاتی در مورد عوامل موثر در بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان، بررسی شد.

همان‌گونه که بیان شد، جامعه آماری تحقیق دانشجویان در حال تحصیل دانشکده‌های علوم ارتباطات و مدیریت رسانه دانشگاه آزاد تهران هستند که تعداد برابر با ۸۵۹ نفر بودند.

خارجی استفاده خواهد شد و همچنین برای روش میدانی نیز از پرسشنامه و مصاحبه استفاده خواهد شد.

در این تحقیق، داده‌های اولیه از روش‌های مطالعات کتابخانه‌ای: از طریق فیش‌برداری از کتاب‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها و استفاده از اینترنت بدست می‌آید.

ابزار گردآوری داده‌های میدانی پرسشنامه استاندارد محقق ساخته است.

برای شاخص‌سازی متغیرها، از جمع‌بندی تعداد پاسخ‌ها به سئوالات که در ارتباط با مفهوم مورد نظر بود استفاده شد.

جامعه و نمونه آماری تحقیق

جامعه آماری این پژوهش عبارت است از دانشجویان دانشگاه آزاد، رشته علوم ارتباطات مقطع کارشناسی ارشد و دکتری شهر تهران؛ چند واحد دانشگاهی به تعداد ۸۵۹ نفر؛ نمونه آماری از طریق فرمول کوکران محاسبه شد و بدین ترتیب ۲۶۵ نفر برای شرکت در پژوهش انتخاب شدند.

آلفای کرونباخ پرسشنامه بی‌موبایل هراسی ۰/۷۳ می‌باشد. طبق قواعد علم آمار اگر قابلیت اعتماد پرسشنامه‌ای بالای ۰/۷۰ باشد آن پرسشنامه پایا بوده و آماده توزیع در سطح جامعه آماری، نمونه‌گیری و پس

جدول ۱- دانشجویان در حال تحصیل دانشکده‌های علوم ارتباطات و مدیریت رسانه دانشگاه آزاد تهران

نام واحد و دانشکده‌های دانشگاه آزاد اسلامی تهران	علوم ارتباطات اجتماعی (ارشد)	مدیریت رسانه (ارشد)	علوم ارتباطات اجتماعی (دکتری)	مدیریت رسانه (دکتری)
دانشجویان دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات	۱۰۰	-----	۲۰	۷۹
دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران شمال	۸۲	-----	۳۳	---
دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران شرق	۳۴	۲۲	۴۰	----

---	----	۴۳	۶۸	دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران غرب
۵۲	۱۰۵	۸۱	۱۰۰	دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز

مورد نظر. معمولاً p و q را ۰.۵ در نظر می‌گیرند.

$$n = \frac{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2}$$

$$n = \frac{1}{1 + \frac{1}{859} \left(\frac{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2} - 1 \right)}$$

$$= \frac{384.16}{1 + (0.0012) \times (384.16)} \cong 265$$

- فرمول اصلی محاسبه حجم نمونه از طریق کوکران به صورت زیر است:

$$n = \frac{\frac{Z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{Z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

n : حجم نمونه آماری

N : حجم جامعه آماری

d : اشتباه مجاز (معمولاً را برابر ۰.۰۵ در نظر

می‌گیرند.

- بنابراین حجم کل نمونه مورد مطالعه در بخش

کمی برابر با ۲۶۵ نفر محاسبه شده است.

الف- توزیع فراوانی متغیر سن پاسخ‌دهندگان

جدول زیر توزیع فراوانی متغیر سن را نشان می‌دهد.

براساس نتایج بدست آمده از این جدول، گروه سنی ۲۰

تا ۳۰ سال ۴۶ نفر معادل ۱۷/۴ درصد، گروه سنی ۳۰ تا

۴۰ سال ۱۰۴ نفر معادل ۳۹/۲ درصد، گروه سنی ۴۰ تا

۵۰ سال ۹۳ نفر معادل ۳۵/۱ درصد و ۵۰ ساله به بالا ۲۲

نفر معادل ۸/۳ درصد می‌باشند.

z : مقدار متغیر نرمال با سطح اطمینان $1 - \alpha$

است. در آزمون دو دامنه مقدار z برای سطح اطمینان

۹۵٪ برابر ۱.۹۶ و برای سطح اطمینان ۹۹ درصد برابر

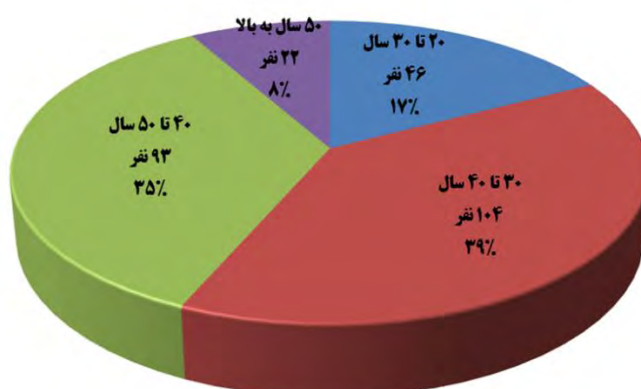
۲.۵۸ است.

p : نسبت برخورداری از صفت مورد نظر

$q = 1 - p$: نسبت عدم برخورداری از صفت

جدول ۲- توزیع فراوانی متغیر سن

سن	فراوانی هر طبقه	درصد فراوانی داده‌های هر طبقه	درصد تجمعی
۲۰ تا ۳۰ سال	۴۶	۱۷/۴	۱۷/۴
۳۰ تا ۴۰ سال	۱۰۴	۳۹/۲	۵۶/۶
۴۰ تا ۵۰ سال	۹۳	۳۵/۱	۹۱/۷
۵۰ سال به بالا	۲۲	۸/۳	۱۰۰
جمع کل	۲۶۵	۱۰۰	

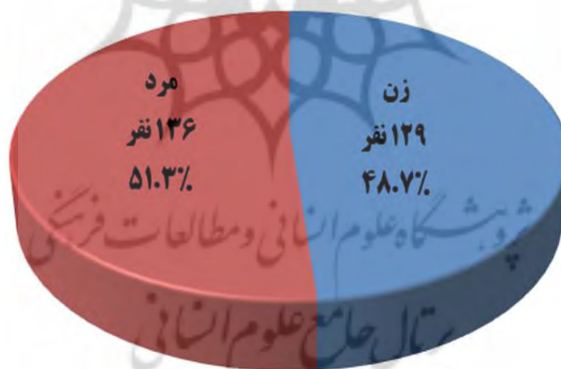
نمودار ۱- نمودار دایره‌ای سن پاسخ دهندگان

ب- توزیع فراوانی متغیر جنسیت پاسخ دهندگان
 جدول زیر توزیع فراوانی متغیر جنسیت را نشان می‌دهد. براساس نتایج بدست آمده از این جدول، ۱۲۹

نفر از نمونه زن هستند که ۴۸/۷ درصد از نمونه را تشکیل می‌دهند. همچنین ۱۳۶ نفر مرد هستند که ۵۱/۳ درصد از کل نمونه را در برمی‌گیرند.

جدول ۳- توزیع فراوانی متغیر جنسیت پاسخ دهندگان

جنسیت	فراوانی هر طبقه	درصد فراوانی داده‌های هر طبقه	درصد تجمعی
زن	۱۲۹	۴۸/۷	۴۸/۷
مرد	۱۳۶	۵۱/۳	۱۰۰
جمع کل	۲۶۵	۱۰۰	

نمودار ۲- نمودار دایره‌ای جنسیت پاسخ دهندگان

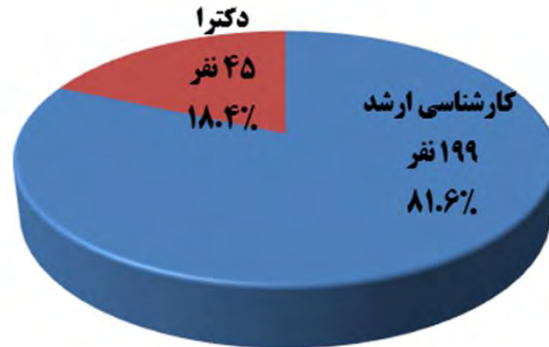
پ- توزیع فراوانی متغیر میزان تحصیلات پاسخ دهندگان
 نشان می‌دهد. براساس نتایج بدست آمده از این جدول، افراد فوق لیسانسه ۱۹۹ نفر معادل ۸۱/۶ درصد و دکترا ۴۵ نفر معادل ۱۸/۴ درصد هستند. ۲۱ نفر نیز سطح تحصیلات خود را اظهار نکرده‌اند.

جدول زیر توزیع فراوانی متغیر میزان تحصیلات را

جدول ۴- توزیع فراوانی متغیر میزان تحصیلات پاسخ دهندگان

میزان تحصیلات	فراوانی هر طبقه	درصد فراوانی داده‌های هر طبقه	درصد تجمعی
کارشناسی ارشد	۱۹۹	۸۱/۶	۸۱/۶

۱۰۰	۱۸/۴	۴۵	دکترا
		۲۱	بدون پاسخ
	۱۰۰	۲۶۵	جمع کل

نمودار ۳- نمودار دایره ای میزان تحصیلات پاسخ دهندگان

تجزیه و تحلیل داده‌ها (تحلیل استنباطی) می‌گیرند و پس از پردازش به شکل اطلاعات در اختیار کاربران قرار می‌گیرند.

فرمول آلفای کرونباخ:

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S^2} \right)$$

که در آن k تعداد گویه‌ها، S^2 واریانس جمع نمره‌های هر پاسخگو و S_i^2 واریانس نمرات مربوط به گویه شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها برای بررسی صحت و سقم فرضیات برای هر نوع تحقیق از اهمیت خاصی برخوردار است. امروزه در بیشتر تحقیقاتی که متکی بر اطلاعات جمع‌آوری شده از موضوع مورد تحقیق می‌باشد؛ تجزیه و تحلیل اطلاعات از اصلی‌ترین و مهم‌ترین بخش‌های تحقیق محسوب می‌شود. داده‌های خام با استفاده از فنون آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار

جدول ۵- تعداد نمونه مورد بررسی

خلاصه نمونه‌های بررسی شده			
	تعداد	%	
نمونه‌ها	معتبر	۲۶۵	۱۰۰
	نا معتبر	۰	۰
	کل	۲۶۵	۱۰۰

جدول ۶- آزمون آلفای کرونباخ

آلفای کرونباخ	آلفای کرونباخ استاندارد شده	تعداد سوالات
۰/۷۳	۰/۷۳	۳۰

طبق جدول بالا آلفای کرونباخ پرسشنامه بی‌موبایل اگر قابلیت اعتماد پرسشنامه‌ای بالای ۰/۷۰ (۷۰ درصد) هراسی ۰/۷۳ (۷۳ درصد) می‌باشد. طبق قواعد علم آمار باشد، آن پرسشنامه پایا بوده و آماده توزیع در سطح

جامعه آماری، نمونه‌گیری و پس از آن انجام تحلیل‌های آماری مورد نظر است.

توزیع داده‌ها نرمال است: H_0

توزیع داده‌ها نرمال نیست: H_1

بنابراین می‌توان پایا بودن پرسشنامه را قبول نمود.

نتایج بدست آمده از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف مربوط به متغیرهای پرسشنامه در جدول زیر نشان می‌دهد که داده‌های پرسشنامه در نمونه مورد بررسی از توزیع نرمال پیروی می‌کنند، زیرا سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ است و فرض صفر تأیید می‌شود. بنابراین برای بررسی شاخص‌های بی‌موبایل‌هراسی بهتر است از آزمون‌های آماری پارامتریک استفاده کرد.

- آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

جهت بررسی ادعای مطرح شده در مورد توزیع داده‌های یک متغیر کمی از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف (KS) استفاده می‌شود. در این آزمون، فرض صفر، ادعای مطرح شده در مورد نوع توزیع داده‌ها است. در پژوهش حاضر نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون KS مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۷- نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف

میانگین	انحراف معیار	مقدار آماره	سطح معناداری
۳/۲۶	۰/۳۶۱	۱/۰۵۲	۰/۲۱۹

مقایسه و ارتباط ویژگی فردی و شغلی با بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان
فرض ۱: سن با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان رابطه معناداری دارد.

جدول ۸- آنالیز واریانس سن با بروز بی‌موبایل‌هراسی

سطح معنی‌داری	آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات
۰/۸۲۳	۰/۳۰۴	۰/۳۴۹	۳	۱/۰۴۷
		۱/۱۴۹	۲۵۹	۲۹۷/۵۵۳
			۲۶۲	۲۹۸/۶۰۱
				جمع

برای بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان و سن آنها از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده می‌شود. با توجه به آزمون تحلیل واریانس روی اطلاعات پرسشنامه و سطح معنی‌داری جدول بالا، بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان مستقل از سن است.

یا به عبارت دیگر برای همه گروه‌های سنی بروز بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان یکسان است. بنابراین فرضیه تأیید نمی‌شود.

فرض ۲: جنسیت با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان رابطه معناداری دارد.

جدول ۹- آزمون نمونه‌های مستقل

آزمون T برای برابر بودن میانگین‌ها		آزمون لوین برای برابری واریانس‌ها	
فاصله اطمینان ۹۵٪ برای اختلاف‌ها	انحراف استاندارد اختلاف‌ها	میانگین اختلاف‌ها	سطح معنی‌داری ۲ طرفه
حد بالا	حد پایین	درجه آزادی	آماره F
		آماره t	سطح معنی‌داری

فرض برابر بودن واریانس‌ها	۰/۶۲۸	۰/۴۲۹	۱/۰۵۱	۲۶۳	۰/۲۹۴	۰/۱۳۸	۰/۱۳۱	-۰/۱۲۰	۰/۳۹۶
فرض برابر نبودن واریانس‌ها			۱/۰۴۹	۲۶۰/۶۳	۰/۲۹۵	۰/۱۳۸	۰/۱۳۱	-۰/۱۲۱	۰/۳۹۶

است. یا به عبارت دیگر برای مردان و زنان بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان یکسان است. بنابراین فرضیه تایید نمی‌شود.

فرض ۳: سطح تحصیلات با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان رابطه معناداری دارد.

برای بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان و جنسیت آنها از آزمون T دو نمونه ای مستقل استفاده می‌شود. با توجه به آزمون T روی اطلاعات پرسشنامه و سطح معنی‌داری جدول بالا، بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان مستقل از جنسیت

جدول ۱۰- نتایج آزمون T ، سطح تحصیلات با بروز بی‌موبایل هراسی

فرض برابر بودن واریانس‌ها	آزمون لوین برای برابری واریانس‌ها		آزمون T برای برابر بودن میانگین‌ها						
	آماره F	سطح معنی‌داری	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری ۲ طرفه	میانگین اختلاف‌ها	انحراف استاندارد اختلاف‌ها	فاصله اطمینان ۹۵٪ برای اختلاف‌ها	
								حد بالا	حد پایین
فرض برابر بودن واریانس‌ها	۲/۵۴۵	۰/۱۱۲	-۲/۱	۲۴۲	۰/۲۱۵	-۰/۲۲۰	۰/۱۷۷	-۰/۵۶۸	۰/۱۲۸
فرض برابر نبودن واریانس‌ها			-۴/۱	۷۸/۷۳	۰/۱۵۵	-۰/۲۲۰	۰/۱۵۳	-۰/۵۲۵	۰/۰۸۵

هراسی در بین دانشجویان یکسان است. بنابراین فرضیه تایید نمی‌شود.

بررسی نتایج آزمون فرضیه‌ها

فرضیه ۱- ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان رابطه معنی‌داری دارد.

برای بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان و سطح تحصیلات آنها از آزمون T دو نمونه ای مستقل استفاده می‌شود. با توجه به آزمون T روی اطلاعات پرسشنامه و سطح معنی‌داری جدول بالا، بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان مستقل از سطح تحصیلات است. یا به عبارت دیگر برای دارندگان مدرک تحصیلی دکترا و کارشناسی ارشد بروز بی‌موبایل

جدول (۱۱): همبستگی ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز بی‌موبایل هراسی

نتیجه	سطح معنی‌داری	ضریب همبستگی	نوع رابطه
تایید	$< ۰/۰۰۱$	-۰/۳۵۶	کتابخوانی با بروز بی‌موبایل هراسی

نتایج رابطه فوق تایید می‌شود.

فرضیه ۲- ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان رابطه

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری بین ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز بی‌موبایل هراسی وجود دارد ($p < ۰/۰۵$). جهت رابطه منفی است و شدت رابطه برابر با -۰/۳۵۶ است. مطابق

معنی‌داری دارد.

جدول ۱۲- همبستگی ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز بی‌موبایل هراسی

نوع رابطه	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	نتیجه
احترام به ارزش‌های فرهنگی با بروز بی‌موبایل هراسی	۰/۰۹۰	۰/۱۴۴	عدم تایید

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد رابطه‌ای بین $(p > ۰/۰۵)$ ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان وجود ندارد و این رابطه تایید نمی‌شود و دو متغیر مستقل از یکدیگر هستند در میان دانشجویان رابطه معناداری دارد.

جدول ۱۳- حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی

نوع رابطه	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	نتیجه
ارتباطات خانوادگی با بروز بی‌موبایل هراسی	۰/۰۷۱	۰/۲۴۷	عدم تایید

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد رابطه‌ای بین $(p > ۰/۰۵)$ حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی وجود ندارد و این رابطه تایید نمی‌شود و دو متغیر مستقل از یکدیگر هستند در میان دانشجویان رابطه معناداری دارد.

جدول ۱۴- همبستگی تاثیر تقویت ارزش‌های ریشه دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان

نوع رابطه	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	نتیجه
احترام به بزرگترها با بروز بی‌موبایل هراسی	۰/۰۸۰	۰/۱۹۵	عدم تایید

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد رابطه‌ای بین $(p > ۰/۰۵)$ تقویت ارزش‌های ریشه‌دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان وجود ندارد و این رابطه تایید نمی‌شود و دو متغیر مستقل از یکدیگر هستند در میان دانشجویان رابطه معناداری دارد.

جدول ۱۵- حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی

نوع رابطه	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	نتیجه
حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی	۰/۰۵۷	۰/۳۵۳	عدم تایید

نیاز به تحقیق بر بازه‌های سنی بالاتر و پایین‌تر وجود دارد. این نتیجه با نتایج اکبری و همکاران (۱۳۹۸)، حمیدی و الیاسی (۱۳۹۸)، عسگری و دلاور (۱۳۹۶)، لین، پرفتین و پاکپور (۲۰۱۸)، سیلیک (۲۰۱۸) در بازه سنی مورد بررسی تحقیق حاضر همخوانی دارد.

در بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان و جنسیت آنها مشخص شد که بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان مستقل از جنسیت است. این نتیجه بیانگر مستقل بودن پدیده بی‌موبایل هراسی از جنسیت است. این نتیجه حاکی از آن است که جنسیت مرد و یا زن بودن منجر به کاهش یا افزایش بروز پدیده بی‌موبایل هراسی نمی‌گردد و تفاوت معناداری در رابطه با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی بین زنان و مردان مشاهده نشد. از این رو نمی‌توان انتظار داشت که یک زن زمانی که از دسترسی به موبایل محروم شده دچار فوبیای بی‌موبایلی بیشتر و یا کمتری نسبت به یک مرد شود. این نتیجه با نتایج اکبری و همکاران (۱۳۹۸)، حمیدی و الیاسی (۱۳۹۸)، لین، پرفتین و پاکپور (۲۰۱۸)، سیلیک (۲۰۱۸) عسگری و دلاور (۱۳۹۶)، و لین، پرفتین و پاکپور (۲۰۱۸)، همخوانی دارد. اما در مطالعه سیلیک (۲۰۱۸) تفاوت معناداری میان بروز بی‌موبایل هراسی میان زنان و مردان مشاهده شد که حاکی از آن بود که زنان بیش از مردان در زمان دوری از موبایل دچار بی‌موبایل هراسی می‌گردند.

همچنین در بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان و سطح تحصیلات آنها مشخص گردید که بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان مستقل از سطح تحصیلات است. این نتیجه حاکی از آن است که داشتن تحصیلات بالاتر منجر به کاهش بروز پدیده بی‌موبایل هراسی نمی‌گردد و داشتن تحصیلات پایین‌تر نیز تأثیری بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی ندارد. از این رو نمی‌توان انتظار داشت که یک فرد با سطح تحصیلات پایین‌تر زمانی که از دسترسی به موبایل

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد رابطه‌ای بین حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان وجود ندارد و این رابطه تأیید نمی‌شود و دو متغیر مستقل از یکدیگر هستند ($p > 0/05$).

نتیجه‌گیری

امروزه برای هر یک از افراد جامعه تلفن همراه جزو لوازم جدایی‌ناپذیر شده است. به جرأت باید گفت در بعضی منازل حتی تعداد تلفن‌های همراه ممکن است بیشتر از جمعیت آن خانواده و یا حتی کتاب‌های موجود در آن خانه باشد. پیشرفت تکنولوژی فواید فراوانی برای بشر داشت اما استفاده نادرست از تکنولوژی ارمغانی خطرناک به نام موبو فوبیا یا وابستگی شدید به موبایل را برای بشر به همراه داشت. وابستگی به تلفن همراه امروز چنان شدید شده است که روان‌شناسان و جامعه‌شناسان را هم نگران کرده است به طوری که بعضی کارشناسان امروزه از بیماری «بی‌موبایل هراسی» یاد می‌کنند. شناخت علل و عوامل اصلی موثر در بروز پدیده بی‌موبایل هراسی و ارائه یک الگوی کاربردی و کارآمد برای برون رفت از آن را می‌توان ماهیت و فلسفه اصلی پرداختن به پژوهش حاضر تلقی نمود. به طوری که هدف ویژه و کاربردی تحقیق حاضر بررسی مؤلفه‌های فرهنگی موثر بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان است.

مقایسه و ارتباط ویژگی فردی و شغلی با بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان

در بررسی رابطه بین بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان و سن آنها، مشخص شد که بروز بی‌موبایل هراسی در بین دانشجویان مستقل از سن است. این نتیجه بیانگر آن است که سن افراد تأثیر معنی‌دار و مشهودی بر بروز پدیده بی‌موبایل هراسی ندارد. هر چند که برای تعمیم این نتیجه بر روی همه افراد جامعه

بیشتری نسبت به فرهنگ‌های غنی سنتی قائل بودند در مقایسه با کسانی که نمره کمتری در این متغیر کسب کرده بودند، مشاهده نشد.

رابطه معناداری میان حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان مشاهده نگردید. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری میان حفظ سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان وجود ندارد ($p > 0/05$). به این ترتیب در پژوهش حاضر هیچ تفاوت معناداری در سطح بی‌موبایل‌هراسی در میان آن دسته از افرادی که به سنت صله رحم و ارتباطات رو در رو در خانواده و فامیل و دوستان پایبندی بیشتری نشان می‌دادند در مقایسه با کسانی که نمره کمتری در این متغیر کسب کرده بودند، مشاهده نشد. نتایج این تحقیق با نتایج اکبری و همکاران (۱۳۹۸)، حمیدی و الیاسی (۱۳۹۸)، لین و همکاران (۲۰۱۸)، و سیلیک (۲۰۱۸) همخوانی دارد.

رابطه معناداری میان تقویت ارزش‌های ریشه‌دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده بر بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در میان دانشجویان مشاهده نگردید. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری میان تقویت ارزش‌های ریشه‌دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده بر بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در میان دانشجویان وجود ندارد ($p > 0/05$). به این ترتیب در پژوهش حاضر هیچ تفاوت معناداری در سطح بی‌موبایل‌هراسی در میان آن دسته از افرادی که به ارزش‌های ریشه‌دار فرهنگی مانند احترام به بزرگترها در خانواده پایبندی بیشتری نشان می‌دادند در مقایسه با کسانی که نمره کمتری در این متغیر کسب کرده بودند، مشاهده نشد. این فرضیه به شکلی کم و بیش مشابه توسط لین و همکاران (۲۰۱۸) و سیلیک

محروم شده دچار فوبیای بی‌موبایلی بیشتر و یا کمتری نسبت به فردی با تحصیلات بالاتر شود. این نتیجه با نتایج لین، پرفتین و پاکپور (۲۰۱۸) و سیلیک (۲۰۱۸) همخوانی دارد.

نتایج آزمون فرضیه‌ها

ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان رابطه معناداری دارد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری بین ترویج فرهنگ کتابخوانی با بروز بی‌موبایل‌هراسی وجود دارد ($p < 0/05$). جهت رابطه منفی است و شدت رابطه برابر با $-0/356$ است. این بدین معناست که ارتقا و ترویج فرهنگ کتابخوانی و افزایش میزان مطالعه منجر به عدم بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان می‌گردد. منفی بودن شدت رابطه بیان‌گر آن است که هر چه فرهنگ کتابخوانی در جامعه ارتقا یابد، بی‌موبایل‌هراسی کاهش می‌یابد و این رابطه به صورت مستقیم و معکوس است. از نظر همخوانی میان این نتیجه با نتایج سایر مطالعات می‌توان نتایج بدست آمده از مطالعه سیلیک (۲۰۱۸) را جهت مقایسه در نظر گرفت. علی‌رغم اینکه در این مطالعه، فرهنگ کتابخوانی به طور خاص مورد بررسی قرار نگرفته است اما وجود رابطه معنادار میان دنبال کردن اخبار از طریق مطبوعات، سایت‌ها و رسانه‌های خبری با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی تایید شده است و از این جهت با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد.

رابطه معناداری میان ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان مشاهده نگردید. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری میان ارزش و احترام به فرهنگ‌های غنی سنتی با بروز پدیده بی‌موبایل‌هراسی در بین دانشجویان وجود ندارد ($p > 0/05$). در پژوهش حاضر هیچ تفاوت معناداری در سطح بی‌موبایل‌هراسی در میان آن دسته از افرادی که ارزش و احترام

شناسایی این عوامل، می‌تواند منجر به کنترل و ایجاد تغییر در نتایج آن شود. وقتی غرق شدن در بازی‌های رایانه‌ای و رسانه‌هایی مانند وایبر و واتس‌آپ و امثال آن از تفریح و سرگرمی فراتر می‌رود و به نوعی از اعتیاد و دلبستگی و اشتغال دائم بدل می‌شود، چنین فردی در جبر و چنبره رسانه‌های مجازی اسیر می‌شود و منطق آنها ذهن مصرف‌کننده را شکل می‌دهد. سرعت خواهی و تنوع طلبی ذهن کاربر، قدرت تخیل و توان بازسازی استدلال و دنبال کردن یک موضوع منسجم در زمانی نسبتاً بلند را دچار رکود و فرسایش می‌کند. کاربر معتاد به تجهیزات و رسانه‌های دیجیتالی در برابر رسانه کتاب تنگ حوصله است و کتاب برایش جذاب نیست. و بدین ترتیب چنانچه در معرض بی‌موبایلی قرار بگیرد دچار هراس یا همان پدیده بی‌موبایل هراسی می‌گردد.

منابع

اکبری، فاطمه و محمدرضایی، علی و دلاورپور، محمداقا (۱۳۹۸). رابطه نوموفوبیا با درگیری شناختی و عاملیت یادگیرنده‌های کاربر گوشی هوشمند، سومین همایش ملی روان‌شناسی تربیتی شناختی، تهران.

بابایی، علی؛ حسینی، سکینه؛ سرابندی، حسن و نسرین خلیقی (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های زندگی بر بلوغ اجتماعی، نخستین همایش ملی علوم تربیتی و روان‌شناسی، مردودشت، شرکت اندیشه سازان مبتکر جوان.

حمیدی، فاطمه و الیاسی، فروزان (۱۳۹۸). اختلالات روانپزشکی همبود و عوامل روانشناختی مرتبط با نوموفوبیا، نهمین همایش سراسری روانپزشکی کودک و نوجوان، تهران.

دانسی، مارسل (۱۳۸۷). نشانه‌شناسی رسانه‌ها، ترجمه گودرز میرانی و بهزاد دوران، تهران: چاپار.

دستغیب شیرازی، زهرا، دادگران، سید محمد، مجیدی قهرودی، نسیم، سلیمانی، ندا (۱۳۹۹). تحلیل

(۲۰۱۸) با عنوان احترام به والدین مورد بررسی قرار گرفت که با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد و رابطه معناداری میان احترام به والدین و بروز بی‌موبایل هراسی مشاهده نشده است.

رابطه معناداری میان حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان مشاهده نگردید. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی معنی‌داری میان حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی در میان دانشجویان وجود ندارد ($p > 0/05$). به این ترتیب در پژوهش حاضر هیچ تفاوت معناداری در سطح بی‌موبایل هراسی در میان آن دسته از افرادی که به حفظ آداب و رسوم فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید بیشتری نشان می‌دادند در مقایسه با کسانی که نمره کمتری در این متغیر کسب کرده بودند، مشاهده نشد. سیلیک (۲۰۱۸) نیز در تحقیق خود به بررسی رابطه میان حفظ سنت‌ها و پایبندی به رسوم و اعیاد و مناسبت‌ها با بروز پدیده بی‌موبایل هراسی پرداخته است که نتایج او با نتایج ما همخوانی ندارد که البته تفاوت فرهنگ میان جامعه هدف را می‌توان از دلایل آن برشمرد.

بنابراین از ۵ بعد مورد بررسی تنها وجود ارتباط معنادار میان فرهنگ کتابخوانی و بروز بی‌موبایل هراسی مشاهده گردید و در دیگر عوامل این رابطه مشاهده نشد. این که چرا سطح بالاتر مطالعات می‌تواند پدیده بی‌موبایل هراسی را تحت تاثیر قرار داده و آن را کاهش دهد می‌تواند به این علت باشد که اختصاص وقت بیشتر به مطالعه کاهش وابستگی به تلفن همراه و اعتیاد به آن را بدنبال دارد. هرچند که در این مطالعه بدنبال چرایی این موضوع نبوده ایم و بررسی چرایی نیاز مطالعه مستقل دیگری دارد.

بی‌اقبالی و سردی نسبت به کتاب و کتابخوانی ابعاد و عوامل گوناگونی دارد. هر کوششی در این میان برای

- Lin, C. -Y, Griffiths, M. D & Pakpour, A. H (2018). Psychometric evaluation of Persian Nomophobia Questionnaire: Differential item functioning and measurement invariance across gender. *Journal of Behavioral Addictions*, Doi: 10. 1556/2006. 7. 2018. 11.
- Maurice, T; Steers, Richard M & Porter, Lymon M (2007). The measurement of organizational commitment, *Journal of Vocational Behavior*, Vol.14.
- Mendoza, J. S, Pody, B. C, Lee, S, Kim, M & McDonough, I. M (2018). The effect of cellphones on attention and learning: The influences of time, distraction, and nomophobia. *Computers in Human Behavior*.
- Mendoza, J. S, Pody, B. C, Lee, S, Kim, M & McDonough, I. M (2018). The effect of cellphones on attention and learning: The influences of time, distraction, and nomophobia. *Computers in Human Behavior*, 86, 52–60. doi:10.1016/j.chb.2018.04.027
- Öz, H & Tortop, H. S (2018). Investigation of university students' nomophobia levels between personality types, *Electronic journal of new media*, 146–159. Doi: 10. 17932/iau. Ejnm. 25480200. 2018. 2/3. 146-159
- Wajcman, J & Bittman, M & Brown, J.E (2008). Families without borders: Mobile phones, connectedness and work-home division, *Journal of Sociology*.
- Wei, R & Hwei Lo, V (2006). Staying connected while on the move cellphone use and social connectedness. *New Media & Society*.
- Witt, L, Alan (1998). Enhancing organizational goal congruence: A solution to organizational politics, *Journal of Applied Psychology*, Vol. 83.
- نگرش صاحب نظران علوم ارتباطات اجتماعی درباره عوامل مؤثر بر بی‌موبایلی هراسی در میان دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی، فصل‌نامه فرهنگ و ارتباطات، تهران.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۵۸-۱۳۳۴). لغت نامه دهخدا؛ زیر نظر محمد معین و سید جعفر شهیدی. مشخصات نشر تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- عسکری، سعید و علی دلاور (۱۳۹۶). بررسی رابطه میان الگوی مصرف موبایل و احساس بی‌موبایل هراسی در میان کاربران تلفن همراه کلانشهر تهران، فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی ۶ (۴).
- جوادی یگانه، محمدرضا، کوثری، مسعود، خیرخواه، طاهره (۱۳۹۱). تلفن همراه و کارکردهای آن برای کاربران ایرانی با تأکید بر تفاوت‌های جنسیتی، فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دانشگاه تهران، دوره ۱، شماره ۲.
- Bond, E (2010). Managing mobile relationships. *Childhood*, 17 (4).
- Celik, B (2011). Cellular telephony in Turkey: A technology of self-produced modernity. *European Journal of Cultural Studies*, 14 (2).
- Gezgin, D. M, Cakir, O & Yildirim, S (2018). The Relationship between Levels of Nomophobia Prevalence and Internet Addiction among High School Students: the factors influencing Nomophobia«. *International Journal of Research in Education and Science*, 215–225. doi: 10. 21890/ijres. 383153.